

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ד תשרי תש"פ | דף היומי בבלי: מעילה לו.

דף היומי בהלכה: סימן ת"מ מסעיף ב' עד סעיף ג'.

מוסר: שמירת הלשון - שער התבונה פרק ו' ו'ולכן מצינו' עד פרק ו' 'הג"ה עוד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער התשובה פרק ה' עד פרק ו'.



ארבעה זאבים זינקו לעברי בעיניים משחרות לטרף... | ראיתי אותו בחלום לומד מסכת קידושין בהתלהבות | 1745

על דא ועל הא

לאחר מספר ימים בהם למדו הבחורים בספרים
החדשים, הגיע הגה"צ רבי בן ציון במברגר זצ"ל
לישיבה ופניו אינם כתמול שלשום. "זה פשוט לא
יאמן" - שמעו אותו מקורביו לוחש לעצמו...



הקשיש מבני ברק ששמר לעצמו זכויות בתוך מעטפה

האופיינית לו והמתין לדבריו של האישי. הקשיש החווה בידו לעבר הכרית שלמראשותיו. "שם" - אמר - "נמצאו הזכויות שלי"... רבי בן ציון קירב את אוזניו לשמוע את קולו החלוש של החולה שדיבר כממתיק סוד, וכה היו דבריו:

"כבוד הרב הרי יודע כי מעודי תמיד עסקתי בעשר אצבעות להביא טרף לביתי ולפרנסם כיכולתי. אולם, ללמוד תורת ה' בעצמי לא זכיתי לדאבוני. לכן, חסכתי לי קופה קטנה של מזומנים שימשו זכות עבורי בבוא יומי".

תוך כדי דבריו שלף הישיש מעטפה עבה שהכילה בתוכה חבילה הגונה של שטרות מרשרשים והושיט אותה לרבי בן ציון כשהוא מוסיף: "בטוחני שכשאלך בדרך כל הארץ, כבוד הרב יידע אל נכון מהו הדבר הטוב והמועיל ביותר עבורי".

המשגיח, שהיה עדיין נרגש, הנהן בראשו וענה: "אכן כן, יהי לבך סמוך ובטוח כי אמלא רצונך בשלמות". השניים נפרדו בהתרגשות מרובה, ולא עברו ימים מרובים ובדמעות שליש ליווה רבי בן ציון את הישיש למנוחתו האחרונה.

בשובו לביתו חשב הרב בדעתו מהו הדבר המועיל ביותר אשר ייטיב בתכלית לנשמתו של אותו יהודי יקר. לבסוף גמלה

בין דמויות המופת אשר פעלו בבני ברק והותירו בה את חותמן נמנה הגה"צ רבי בן ציון במברגר זצ"ל, שכיהן כמשגיח בישיבת פוניבז'. אישיות בעלת קומה היה, יהודים רבים מצאו בו כותל לצרותיהם והוא מצידו עשה ככל שביכולתו להקל מעול סבלם ולעודדם בדרכו המיוחדת.

יהודי תושב בני ברק, שעבר תלאות רבות מינקותו, היה גם הוא מקורב אל הרב במברגר זצ"ל. אותו יהודי לא זכה ללמוד תורה מינקותו עקב מאורעות הימים ההם והנסיבות שהתגלגלו בעקבותיהם. הרב קירבו ועודדו כפי שנהג עם כל מכריו הרבים.

לימים, הלך היהודי והזקין ונפל למיטת חוליו, כאשר מצבו הבריאותי מדרדר והולך. משהגיעה השמועה אל הרב במברגר זצ"ל, החליט לשים את פעמיו אל ביתו של אותו מכר חולה, לבקרו ולסעדו ולקיים בכך מצוות ביקור חולים בהידור. ואכן, שעה של קורת רוח היתה לו לקשיש, זמן רב לא חווה כמו אותה שעה. פניו חכמה והארת פנים, שמחת לב והשתתפות בצער שיצאו מפי המשגיח, חברו להם למצוות ביקור חולים מהודרת.

לפני צאתו של המשגיח הנערץ, ביקשו החולה כי ימתין מעט מאחר ובקשה לו אליו. כמובן שרבי בן ציון נענה בלבביות

ניגש אל ארון הספרים, וליטף את אחד הספרים החדשים שעמדו על המדף מולו וחזר ואמר: "זה פשוט לא יאמן..."

"הלילה" - סיפר המשגיח - "ראיתי בשנתי את דמותו של היהודי הקשיש שהלך לבית עולמו, וכשהוא נמרץ ומלא חיות, החל ללמוד בפני מסכת קידושין - הנלמדת בישיבה במלא המרץ והחיות. בודאי" - אמר רבי בן ציון לקהל שהתאספו סביבו - "בזכות מאות הבחורים שלמדו בספרים שנרכשו מכספו לעילוי נשמתו, זיכוהו מן השמים ולימדוהו את הכתוב בהם, אף שמימיו לא למדם".

(גיליון 'שבת אורה' בראשית תשע"ח, מתוך ס' 'לבוש יוסף')

בלבו ההחלטה: הימים, ימי תחילת ה'זמן', ובישיבה החלו ללמוד מסכת קידושין. כידוע, כפי ש'אין הקומץ משביע את הארץ' כך אין הספרים מספיקים לבני הישיבה, לכן קם רבי בן ציון ועשה מעשה, ובכסף הרב שהופקד בידו רכש ארון ברזל רחב מידות בעל מדפים רבים, ובד בבד קנה גם גמרות רבות וספרי ראשונים בכמות נכבדה לשימושם של בני הישיבה.

לאחר ימים מספר, בהם הגו בני הישיבה בספרים החדשים, הגיע רבי בן ציון לישיבה ופניו אינם כתמול שלשום. "זה פשוט לא יאמן" - שמעו אותו מקורביו לוחש לעצמו שוב ושוב. רבי בן ציון

הסיפור היומי

מה היו אומרים? העשיר המפורסם קיבל דום לב בגלל האכזריות של הבורר. הוא ראה שהוא הפסיד עשרה מיליון דולר, ומרוב הלם וצער נדם ליבו...



סיפור אמיתי ומרתק על עמידה בנסיונות

והכוכביות, למדתי את החומר היטב ואחר כך ניגשתי לעומד העניין ההלכתי. אכן, בסופה של עבודה מייגעת ערכתי את הפסק, שדרש גם הוא ניסוח שקול ומחושב, ובאותו יום שישי, כפי התאריך שנקבתי, ניגשתי אל המדפסת במשרד ונתתי לה פקודה "הדפס". עוד רגע קט, והפסק יצא לאור.

אפס. המדפסת אינה מגיבה. אני בודק את המכונה, והכל נראה תקין. אולי יש משהו שתקוע בפנים? אני מרים את החלק העליון של המדפסת, אבל אז נחות עיני על השעון. עכשיו חצות היום בדיוק.

יום שישי, ערב שבת בחצות, ואני עומד במשרד וצריך להקדיש רק עוד כמה דקות כדי לשכנע את המכונה לעבוד. מצד שני יש לי קבלה שאני עומד בה כבר שנים, מאז שלמדתי מסכת פסחים, דף נ - העושה מלאכה בערבי שבתות וימים טובים מן המנחה ולמעלה אינו רואה סימן ברכה לעולם. אחרי שלמדתי את כל העניין שמובא שם, בגמרא, ועיינתי בדברי הפוסקים בשולחן ערוך, החלטתי החלטה נחושה - בערב שבת ויו"ט, מחצות ואילך, אני סוגר את המשרד ופונה להכנות לקראת שבת קודש. ברוך השם, מאז שקיבלתי זאת על עצמי, אני עומד בזה שבוע אחרי שבוע. גם השבוע?

בתוכי מתגוששות שתי דעות. העורך דין של הלקוח שלי, שמחכה לפסק, והנאמנות שהשגתי ביושר על ידי העמידה בזמנים. הרי העבודה הזו משולמת כהוגן, ואני צריך להוכיח שהתשלום שווה את העבודה, ומצד שני יש לי כבר קביעות, להפסיק בחצות.

משהו בתוכי דחק בי להתעסק עם המדפסת רק עוד כמה

ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי (א' ל"א)

שמי אברהם ואני עוסק בבוררות. אנשים שיש להם סכסוך ביניהם מגיעים אלי, מקבלים קנין, וחותרים שיקבלו את ההכרעה של הבורר. בכך אנשים חוסכים דיונים ארוכים בבית הדין, ומצליחים להגיע להסכמה מבלי להגיע לדין תורה. כמובן, כל תהליך של בוררות הינו לפי דיני התורה הקדושה, וברוך ה' זכיתי לסייע ליהודים רבים ליישב את הסכסוך ביניהם.

במשרד שלי מופיעים יהודים מכל שכבות הציבור, גם כאלו שעדיין אינם שומרי תורה ומצוות. בסייעתא דשמיא קניתי נאמנות גם בקרב אנשים כאלו. הם השתכנעו שאם רוצים צדק אמיתי ודין של אמת, כדאי להם לדון על פי דיני תורה. המעשה שאני רוצה לספר לכם עוסק בשני בעלי דין כבדים, שני עשירים בסדר גודל, שכל אחד מהם טען בעלות על שורה של בניינים. הטענות שלהם סבבו סביב רווח או הפסד של עשרה מיליון דולר. לאור גורליות הפסק הם החליטו לבוא אלי, כדי שאכריע ביניהם.

החומר הכיל המוני מסמכים, ראיות, חוזים, אסמכתאות, ואני הוצרתי לקרוא את כל החומר, בלי לדלג על שום פרט, ואחר כך לערוך את הפסק בכובד ראש, ולהוציא לאור דין אמת. חישבת פחות או יותר כמה ימי עבודה אצטרך להקדיש לכך, ובסופו של דבר הודעתי ללקוחות שעד סוף החודש, שיחול ביום שישי, יהיה הפסק מוכן.

קבעתי תאריך כזה שאוכל לעמוד בו, מכיוון שהיה לי חשוב לעמוד בדיבורי. הרבה מהמוניטין שיצא לי, בסייעתא דשמיא, קשור לזה שאני מתאמץ לשמור על מוצא פי ולעמוד בזמנים. עבדתי קשה, קראתי את כל האותיות הקטנות, הסעיפים

רגע, אל תמהר להדפיס, העשיר שאתה פסקת בדיון שלו, קיבל בשבת דום לב, ובקשר לירשים זה סיפור חדש".

הייתי המום. דום לב! כמה ארעי הוא אדם. מתעקש על עשרה מליון דולר, ואינו יודע אם יוכל ליהנות מהם. העשיר הזה, היה בצד המפסיד! הוא היה אמור לדעת על ההפסד כבר ביום שישי. אתם יודעים מה זה אומר? אם הפסק היה מתפרסם אז, מה היו אומרים? העשיר המפורסם קיבל דום לב בגלל האכזריות של הבורר. הוא ראה שהוא הפסיד עשרה מיליון דולר, ומרוב הלם וצער נדם ליבו. הלקוח הזה היה אדם מפורסם מאוד, ואין ספק שהתקשורת הייתה עושה מטעמים מהסיפור הזה, עוד היו מזמנים אותי למשפט על מה שגרמתי לאחד מעשירי תבל. הייתי עלול לאבד את הנאמנות שלי, ולסגור את המשרד אחת ולתמיד. אבל הקב"ה ריחם עלי, ואיש לא חושב שיש קשר בין הפסק לדום לבו של העשיר. המדפסת לא עבדה ואני זכיתי לעמוד בנסיון באותו רגע גורלי של חצות היום בערב שבת.

למדתי פרק חשוב בחיים. קל ונעים לקבל קבלות טובות, אבל כשיש סיוע מן השמים וזוכים גם לעמוד בהן עד הסוף, רואים את ההצלחות שהן מביאות. ברוך השם שזכיתי לראות את הברכה.

(מתוך גיליון השגחה פרטית, שיעור 49 בשער הבטחון)

דקות, הן בלי להדפיס את הפסק ולחתום על כל עמוד אין ערך לכל העבודה, אבל הקב"ה ריחם עלי, ואל מוחי נכנסה מחשבה טהורה. חשבת, הן העורך דין לא נמצא אתי כאן בחדר ועומד עלי שאגיש לו את הפסק הערוך, אבל הקב"ה נמצא גם נמצא! הוא כאן, רואה הכל. יודע את השעה ואת ההחלטה, רואה אותי ומתבונן בי, מעמיד אותי בנסיון ומבקש ממני לעמוד בו, כמו קורא אלי: "אברהם! אברהם!", ואני, מה אומר? "הנני!"

באותו רגע מופלא הפניתי עורף אל המשרד, ונעלתי את הדלת, כשאני מניח מאחוריה את כל ענייני העבודה. יהיה מה שיהיה, אחרי חצות לא עובדים.

אחרי כשעה התקשר אלי העורך דין לשאול מה עם הפסק. התנצלתי שאכן סיימתי את מלאכת הכתיבה, אבל המדפסת קרטעה. ביום ראשון בע"ה הוא יקבל את כל החומר. סבר וקיבל.

שבת קודש פרשה את כנפיה, ואני זכיתי לחוש הפעם כי הקרבתי קרבן להשם. בהרגשה זכה וטהורה קיבלתי את פני שבת המלכה.

ביום ראשון העורך דין מתקשר אלי, ואני אומר לו: כן כן, כבר כבר ניגש להדפיס את זה. אבל העורך דין עונה לי בחזרה: "רגע

קול העם

התפללתי להקב"ה: 'אני זקוק לגמרא ואין לי כאן מספיק כסף. אני גם לא יכול להביא עכשיו מהבית כי אני גר רחוק'... כעבור רגע אחד בלבד, ללא כל גוזמה, ניגש אלי מכר ואומר לי: 'איזה נס שאני פוגש אותך'...



סיפור מיוחד על תפילה שנענתה מיד

למרות שאין לי שום מושג איך. "ללא כל הגזמה, רגע אחד בלבד לאחר שסיימתי את תפילתי, ניגש אלי מכר רחוק, ואומר לי: 'איזה נס שאני פוגש אותך. אתה יודע, אני חייב לך... שקל מלפני כמה שנים, ומאז אני מחפש הזדמנות לפגוש אותך, וברוך השם שפגשתי אותך היום, כדי להחזיר לך את השקל'.

"אמרתי לו: את השקל שאתה חייב לי, איני זוכר כלל, אבל בכל זאת בוא ואספר לך באיזה סוגיא אני עוסק כעת, עד לרגע זה עסקתי בסוגיא של אמונה וביטחון, וכעת אני כבר עוסק בסוגיא אחרת לגמרי, של 'כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו' (דברים ד, ז)..."

(גיליון 'פניני עין חמד' - מעובד מתוך 'ווי העמודים')

מספר בעל המעשה: "היה זה לפני תחילת הזמן. הייתי זקוק לגמרא. נזכרתי שיש בפתח בית הכנסת מכירת גמרות במחיר מאוד מוזל, ניגשתי לשם, ואכן מצאתי גמרא שבה יתחילו ללמוד אצלנו בכולל בעוד שעות ספורות, במחיר של 35 שקלים.

"הוצאתי מהכיס את כל הכסף שהיה לי, והנה אני רואה שיש לי 34 שקלים, זאת אומרת, חסר לי שקל אחד כדי לקנות את הגמרא. עמדתי נבוך, מצד אחד אני זקוק כעת לגמרא, אבל מצד שני כתוב על הקופסא בפירוש - 'אין לקחת בהקפה'.

"התפללתי להקב"ה: ריבונו של עולם, אני זקוק לגמרא, ואין לי מספיק כסף. ללכת הביתה להביא שקל, לא בא בחשבון, כי אני גר במרחק של עשר דקות הליכה. אתה היחיד שיכול לעזור לי,

כשנטל ראש הישיבה את הצ'ק וראה את הסכום העצום הנקוב בו, הודה בפה מלא לנדיב הנכבד. אך אמר שבטרם יקבל ממנו את התרומה, מוכרח הוא לשאול אותו שאלה אחת חשובה ביותר...



כך נבנה הבנין המפורסם של ישיבת מיר בירושלים בזכות ברכתה של השבת

הנדיב קם תיכף ממקומו ועזב את המקום בבושט פנים!
כשבקושי מלמל ברכת שלום בשפה רפה.
והנה חלפה תקופה קצרה, וביום אחד חוזר אותו עשיר נכבד
לביקור נוסף בהיכל הישיבה הקדושה, אך הפעם הצטרפו עמו
לביקור גם שני אחיו, שהיו אף הם מאילי ההון של אנגליה.
ולאחר שהתקבלו בסבר פנים יפות, וערכו את הסיוור המרגש
בהיכל הישיבה, התיישבו כולם יחדיו במשרד, שם סיפר העשיר,
שבביקורו הקודם בישיבה, לאחר שסירב הרב לקבל ממנו את
תרומתו מחמת חילול השבת, סערה רוחו מאוד. וכשחזר לביתו
באנגליה עשתונותיו נבוכו, בראותו לאיזה שפל המצב הגיע, שאין
רוצים לקבל את תרומותיו לצדקה, מחמת חילול השבת, ולפיכך
החליט להטיב את דרכו, ולהתחיל לשמור את השבת בכל לב.
ובהיותו שותף בעסקים עם שני אחיו, הלך ודיבר על לבם
הרבה, וסיפר לפנייהם על סירובו של הראש ישיבה לקבל תרומה
שלמחללי שבת, והפציר בהם מאוד לחזור בתשובה ולהתחיל
לשמור את השבת. ואכן נענו לו אחיו, והחלו שלושתם יחדיו
בשמירת השבת קודש, וזה כבר תקופה ארוכה שמשמרים את
השבת הן בבתייהם והן בעסקיהם.

והנה שבו עתה שוב כדי לתרום לישיבה הקדושה תרומה של
כסף כשר, שאין מחללים עליו את השבת! וכך הוציאו שלושת
האחים כל אחד מהם את פנקס השיקים מכיסם, וכתבו כל
אחד מהם שיק על סך של חמשת אלפים לירות שטרלינג! טבין
ותקלין.

וכך נמצא שבזכות ברכת השבת קודש הוכפלה התרומה פי
שלושה, שהגיעה עתה לסכום של חמשה עשר אלפים ל"ש,
ובאותו סכום אדיר נבנה רוב בנין הישיבה הגדול שבשכונת 'בית
ישראל', המתנוסס לתפארה כמבצר התורה הגדול עד היום הזה!

(טיב הקהילה' בראשית תשע"ח)

"ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו"

שח הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: סיפר לי מוהר"ר רבי
דוד אויערבאך זצ"ל, אחי מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך
זצ"ל, שפעם הגיע יהודי אחד מגדולי העשירים באנגליה לביקור
במעונו של הגה"צ רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת
מיר. באותם ימים לפני כשבעים שנה, שכנה ישיבת מיר ב'בית
מילנר', בטרם היתה ישיבה גדולה כל כך כפי שהיא כיום.

האורח נכנס אל היכל הישיבה, והתהלך בה לאורכה ולרחבה,
כשכולו מלא התפעלות והתרגשות לנוכח התלמידים היושבים
כל כולם ספונים בעולמה של תורה בלבד. עם סיום הביקור
באולם הישיבה, ביקש הנגיד להיכנס אל משרדי הישיבה, שם
הוציא מארנקו פנקס שיקים מהודר, ושרבט בו על אתר סכום
אגדי של חמשת אלפים לירות שטרלינג! טבין ותקלין, שהיה
באותם זמנים הון עצום, כדי שבממון זה יוכלו לרכוש בנין גדול
רחב ידיים בשביל הישיבה הקדושה.

כשנטל ראש הישיבה הצדיק את הצ'ק לידו, וראה את הסכום
העצום הנקוב בו, הודה בפה מלא לנדיב הנכבד. אך אמר שבטרם
יקבל ממנו את התרומה, מוכרח הוא לשאול שאלה אחת חשובה
ביותר.

"בבקשה!" נענה הגביר ברוב חשיבות.

"אמור נא", שאל הראש ישיבה, "האם הנך שומר שבת? האם
שמרת השבת בכל מפעלי הענק שבבעלותכם?"

"לא!" ענה האיש בנחרצות. "אבי ז"ל היה אכן שומר שבת,
אבל אני כבר לא שומר על השבת!"

"אם כך", החמיצו פניו של ראש הישיבה, "מצטער אני מאוד,
אבל את התרומה הזו איני יכול לקחת בשום אופן! אי אפשר
לבנות ישיבה קדושה, היכל ומשכן לתורה ולשכינה הקדושה,
מכסף שחיללו עבורו את השבת!"

077-2222-666 או *4992



קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בעברו פעם באיזה יער ברוסיה בדרכו למזל תינוק, הרגישו בו זאבים רעבים לטרף ורצו לעברו. "עיניהם ירו זיקי אש", תיאר רבינו במליצת לשונו, "רק מהפחד לבד הנשמה יכלה לצאת"...



ליומא דהילולא של הרה"ק רבי חיים זאנוויל מריבניץ זצ"ל

חלילה, רק אדרבה נשלחו לשמרו מכל רע. ויותר מזה קרה לרבינו כפי שסיפר כעצמו, בשעה שהוצרך לעבור דרך יער מסוכן פתאום נעצרו לידו שני זאבים והתחילו מלויים אותו כשאחד מימינו ואחד משמאלו עד שיצא משם בשלום.



כששהה רבינו בעיה"ק ירושלים ת"ו, ביקש בערב אחד ממקורב שהכירו עוד ברוסיה ושהיה מסיע אנשים ברכבו לצורך פרנסתו, שבשעה 5:30 לפנות בוקר יש לו צורך לנסוע לאיזה מקום והוא מזרזו שלא לאחר.

אתא בוקר ורבינו התיישב ברכב ונסע לטבריה, תוך שהוא מזרזו למהר יותר. ויהי אך הגיעו לטבריה, הדריכו רבינו דרך איזה רחובות יסע, עד שהגיעו למקום בו עלו ילדים על אוטובוס, ושם הראה רבינו על ילד אחד וביקש ממקורבו לקרוא לו. וכשקרר הילד פקד עליו רבינו שימהר ויודיע לאמו: "חיים זנוויל איז דא", ורבינו הלך אחריו. המקורב שנשאר על מקומו שמע מרחוק קולות של שמחה כשנפגש רבינו עם משפחת הילד, וכעבור שעה ארוכה חזר רבינו אל המכונית והמשיכו בדרכם לירושלים.

הנהג חפץ לדעת את פשר הנסיעה, וסיפר לו רבינו, שכשנולד הילד ברוסיה פחדה אמו להכניסו בבריתו של אאע"ה פן ואולי יחטפו אנשי הרשות את הילד, כפי שהתעללו כרשתם לפעמים בעלילה של רחמנות שההורים מתאכזרים על הך נולד כזה, אולם רבינו קיבל למולו על אחריותו, והבטיח לה שעוד יבוא לבר מצוה שלו, ובזה נחה דעת האם והניחה למולו. המשיך רבינו את הסיפור: היום מלאו לילד שלש עשרה שנה, והאם כבר שכחה מהבטחתו, ולא עלה על דעתה לערוך את הבר מצוה כראוי מאחר והיו רחוקים מתורה ומצוות. ואני באתי לקיים את הבטחת.

וסיים דבריו: ווען איך קום נישט אין די מינוט, וואלט איך פארשפעטעט [- אלמלא באתי באותו רגע הייתי מחמיץ את הכל]. ביקורו של רבינו וקיום הבטחתו, השאיר רושם כביר עליהם ונעשו שומרי תורה ומצוות.

(הובא בספר 'אור ישראל' על המילה מתוך ספר 'הליכות חיים')

ידועה ומפורסמת מסירות נפשו של רבינו לקיים מצות מילה בשנות מגוריו ברוסיה בכל מצב שהוא. גם בתקופות של רדיפת הדת ע"י הקומוניסטים, כאשר לשמש כמוהל היה מהדברים שעונשם מוות, והיו צריכים להתאזר ולחגור מסירות נפש ללא גבול לקיום מצוה זו. אולם כל הקשיים והמכשולות לא עצרו בעדו מלקיים מצות בוראו, וסיכן חייו והשליך נפשו מנגד וזכה להכניס אלפי ילדי ישראל לבריתו של אאע"ה.

בתקופות הקשות שעקבו אחריו על כל צעד ושעל, ומכל שכן אם היו תופסים אותו עם איזמל המילה בידו, בחר הרבה פעמים לעבור דרך יערות כדי שלא יצטרך לנסוע דרך המלך, מקום בו עלול להתפס בידיהם. ולא אחת כיתת רגליו משך ימים ולילות בדרכים שהיו ידועות בחזקת סכנה כשנלגדו חיות טורפות, זאבים וחיתו יער, אך הוא שם בה' מבטחו ותמיד יצא בשלום ומעולם לא הוזק.

סיפר רבינו שבעברו פעם באיזה יער בדרכו למול ילדי ישראל, הרגישו בו זאבים רעבים לטרף שרצו לעברו והיו מוכנים להשקט רעבונם בבשרו. הפחד הנורא שהשליכו עליו במבט עיניהם באותם רגעים, תיאר רבינו במליצת לשונו: "פינקען פייער זענען ארויס פון זייערע אויגן [-ניצוצות אש יצאו מהעיניים שלהם], פון די פחד אליין וואלט געקענט א מענטש אויסגיין" [-רק מהפחד עצמו אפשר היה למות]. ואז הגביה רבינו את שתי ידיו הק' למעלה כשהוא אוחז את האיזמל ואמר: "קודשא בריך הוא, פאר דיר אליין גיי איך" [-הנני הולך רק למענך]. ומשסיים את דבריו אלו הבחין כיצד התיישבו הזאבים בניחותא מן הצד וכך הצליח להמשיך בדרכו.

מעין זה סיפר רבינו, שכשהלך פעם דרך יער עבות עם בן לויתן בדרכו למול ילדי ישראל, הבחינו בארבעה זאבים שבאו כנגדם, והם הביטו בפניהם, ורבינו חזר והביט עליהם עד שהלכו להם.

באסיפה שהתקיימה פעם לטובת איזה מוסד עזר וסעד ליהודי רוסיה, סיפר רבינו מקרה דומה שקרה לו. הדבר היה כאשר עבר ביער בדרכו למול ילדי ישראל וראה מולו זאבי טרף. החביא עצמו באיזה בור שמצא שם ועמד בתוכו כשבידו הסידור הטו"ת והאיזמל, וכך נרדם עד שהאיר השחר. וכשהבחין בבוקר בזאבים שעדיין נצבים שם, הבין שאכן אותם זאבים לא באו לטורפו

באיזה מקרה מותר לישראל להותיר ברשותו חמץ של גוי בפסח?



במקום שהוא עשוי לשהות בו במהלך ימי הפסח - עליו להעמיד בפניו מחיצה בגובה עשרה טפחים. ואם משתמש בסדין וכיוצא בו לעשיית המחיצה, צריך לקושרו מלמטה באופן שלא יוכלו להסיטו ולהיכנס. ואם הגוי הכניס את החמץ לרשותו בשבת וביום טוב, בהם לא ניתן לעשות מחיצה, די בכיסוי החמץ בכלי וכדומה, עד למוצאי היום.

[שו"ע תמ, ב, משנ"ב י, יב, יד רטו, שעה"צ כו; ביאורים ומוספים דרשו, 18]

כפי שלמדנו אתמול, אסור לישראל להחזיק ברשותו חמץ של גוי בפסח, כאשר הוא מחויב בשמירתו. ובפסח עצמו, אסור לישראל לאפשר לגוי להניח חמץ ברשותו אף ללא קבלת אחריות לשמירתו.

אולם, אם קיבל פקדון חמץ מהגוי, ללא אחריות לשמירתו, לפני הפסח, או שהגוי הכריחו בדרך כלשהי לקבל פקדון זה בפסח עצמו - אינו חייב להוציאו מרשותו; אך אם החמץ מונח

מדוע צריך להעמיד מחיצה בפני חמץ הנמצא ברשות ישראל בפסח ואין די בכיסויו?



ואם הגוי הכניס את החמץ לרשותו באחד מימי הפסח, ובכוונתו לשוב וליטול את פקדונו בו ביום - אין צורך במחיצה, כיון שבאופן זה הסיכוי שיטעה ויאכל את החמץ נמוך יותר; אך יש לכסות את החמץ בכלי עד שהגוי יבוא לקחתו. ואם הגוי הפקיד את החמץ רק לשעה קלה, אין צורך אפילו בכיסוי, אך יקפיד שלא לנגוע בו.

[שו"ע תמ, ב, ומשנ"ב יג-טו; ביאורים ומוספים דרשו, 20]

כאמור, חמץ שנמצא ברשות ישראל, למרות שלא עוברים עליו באיסור 'בל יראה' ו'בל ימצא', צריך להעמיד מחיצה בפניו. וטעם הדבר - שחששו חכמינו ז"ל שיטעה ויאכל את החמץ בפסח, והמחיצה משמשת ל'היכר', דהיינו לתזכורת כי החמץ אסור באכילה. ואין די בכיסוי החמץ בכלי וכדומה, (מלבד בשבת וביום טוב, כנ"ל), כיון שיש לחשוש שיקחו את הכלי כדי להשתמש בו, והחמץ יישאר מגולה.

האם צריך להעמיד מחיצה בפני חמץ שאינו ראוי לאכילה ללא בישול?



ו"ד קיב). וכמו כן, הצריכו מחיצה גם כשמדובר בחמץ שאינו ראוי לאכילה כמות שהוא, אלא טעון בישול או אפייה, ולא הקלו על סמך השערה כי עד לסיום הבישול או האפייה ייזכר באיסור החמץ. ויש שמקל בקמח שיש בו רק חשש חמץ, שאין צורך בהעמדת מחיצה בפניו, אלא די בכיסויו.

[משנ"ב תמ, יג, וביה"ל ד"ה כדי]

בהמשך לאמור: כל איסורי האכילה וההנאה שבתורה, כגון פירות 'טבל', שלא הופרשו מהם תרומות ומעשרות, מותר להחזיקם בבית אף ללא העמדת מחיצה בפניהם; ורק בחמץ בפסח הצריכו חכמינו ז"ל להעמיד מחיצה בפניו, מפני שהאדם רגיל באכילתו בשאר ימות השנה, ועלול לטעות בקלות ולאוכלו. וכה החמירו בחשש זה, עד שהצריכו מחיצה למרות שהחמץ אינו שייך לו, וגם כשמדובר בפת שנאפתה בידי גוי (ראה שו"ע

* ישראל המחזיק במניות של חברה המנוהלת בידי גויים, אשר מחזיקה ברשותה חמץ בפסח - נחלקו הפוסקים אם הוא נחשב כבעלי החמץ.
* מותר לחברת ביטוח לבטח מוצרי חמץ של גויים גם במהלך הפסח, כיון שאין לחברה כל בעלות או אחריות על החמץ, כי אם התחייבות לשלם את דמי החמץ לבעליו במקרה וינזק או יאבד.
* ישראל המאחסן ברשותו חמץ של גוי והוא מופקד על שמירתו, עליו להשיבו לבעליו לפני הפסח. ובמידה ואין באפשרותו לעשות כן - ימכור את המחסן שבו מונח החמץ לבעלי החמץ.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו 'עיבורה של עיר'?



מכונה 'עיבורה של עיר'; ומקצה ה'עיבור' והלאה, מודדים אלפיים אמה. והמשנה ברורה כתב כי "הנוהג להקל אין למחות בידו"; אבל החזון איש כתב שמנהג בני אשכנז להקל. ונחלקו הפוסקים בנוגע לעיר שאינה מוקפת בחומה, מה נחשב לקצה העיר לענין מדידת התחום או עיבורה של עיר - האם קצה הבתים, או קצה החצרות המקיפות את הבתים.

[שו"ע שצח, ה, משנ"ב כא-כב, וביה"ל ד"ה וכן; ביאורים ומוספים דרשו, 18, 38 ו'64; (וראה שו"ע שם, יא)]

כפי שלמדנו, את 'תחום' אלפיים אמה מודדים מקצה העיר, דהיינו, שגם אם העיר גדולה מאוד, מותר ללכת מקצה אחד שלה לקצה השני, ואלפיים אמה נוספים מעבר לה. ומדידת התחום מחוץ לעיר - לדעת השולחן ערוך, מתחילה מקצה העיר, וכן נוטה דעת הגר"א.

אולם, לדעת הרמ"א, מוסיפים לעיר מכל עבריה שבעים אמה ושני שלישי האמה (כ־30-40 מטר, לשיטות השונות), והוספה זו

הלוח היומי

כ"ד בתשרי | רבי יהודה ב"ר יצחק מועלם זצ"ל, ר"י פורת יוסף י-ם, בעל דרש יהודה



בשנת ג' אלפים תט"ו, ביום זה הפללו בני"י שימסר בידם יצה"ר של ע"ז, (שהחריב את ביהמ"ק הראשון), ולאחר שלושה ימי תענית, נמסר בידם.

ביום זה בשנת רמ"ב, החלו מעשי הזוועה של האינקוויזיציה בספרד נגד היהודים, אשר במהלך שנות קיומה נרדפו, עונו ונרצחו רבבות יהודים הי"ד.

יארצייט:

- רס"ט: רבינו יהודה הלוי (מהר"י) מיניץ זצ"ל, אב"ד פאדובה-איטליה, בעל שו"ת מהר"י מיניץ.
- תקמ"ב: רבי יעקב יוסף ב"ר צבי הכהן כ"ץ זצ"ל, מפולנאה, בעל תולדות יעקב יוסף, בן פורת יוסף ועוד.
- תר"ט: רבי אריה זאב הכהן (כגן) זצ"ל, מז'טל-ליטא, אבי החפץ חיים זצ"ל.
- תרל"ה: רבי אליהו ב"ר שלמה גוטמכר זצ"ל, מגריידיץ, בעל צפנת פענח ועוד.
- תרמ"ד: רבי אברהם יהודה לייב ב"ר פנחס זעליג הכהן שוורץ זצ"ל, אב"ד מאד וברסאז-הונגריה, בעל קול אריה.
- תשנ"ו: רבי חיים זאנוויל ב"ר משה אברמוביץ זצ"ל, מריבניץ, הרימניצער רב.
- תשע"א: רבי יהודה ב"ר יצחק מועלם זצ"ל, ר"י פורת יוסף י-ם, בעל דרש יהודה.



האם כל דבר שקר אסור? או רק כאשר נגרם מחמתו הפסד ממוני?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

קעב, א) שעובר באיסור שקר בכל דבר שקר, אפילו אינו מפסיד בכך לחברו. ודעת היראים (סימן רלה) שעובר רק בשקר הגורם הפסד או כל דבר נזק לחברו. אמנם גם לדעה זו אסרו חכמים כל דבר שקר, כמבואר בשערי תשובה (ש"ג) בביאור כת השקרנים. וכן כתב הגר"ח קניבסקי (מסכת כותים סימן ל), שמדברי רבנו יונה מוכח שעיקר האיסור לשקר הוא דוקא במפסיד ממון חברו, ובשאר דברי שקר, אין זה אסור אלא מדברי קבלה. ובחזו"א (אמונה ובטחון פ"ד אות יג) כתב בגדר מידת השקר, שגנות השקר אינו בשביל המרמה או רווח המקווה לו ברמאותו, אלא אף השינוי בסיפור דברים של מה בכך בשם שקר יכונה ובכלל עוון שקר הוא. והגר"ח קניבסקי (דרך שיחה פרשת תולדות) הביא מעשה מהגר"ז סולאוויצ'יק שהקפיד על כל דבר שקר.

ואף אם לא משקר בדבריו, אלא משמיט את הרקע של הדברים ועל ידי זה גורם להבנה לא נכונה של העובדות, כתב הח"ח לקמן (לשון הרע כלל י באמ"ח ס"ק ט) שנחשב כשקר וכמוציא שם רע.

בסעיף י"ג מהפתיחה (עשין) מונה החפץ חיים גם עשה של 'מדבר שקר תרחק', שעליו עובר המספר לשון הרע עם עירב בסיפורו שקר, ומוסיף הח"ח: "וגם נשתנה שמו לפגם על ידי זה להיקרא עתה בשם 'מוציא שם רע' ועונשו חמור הרבה יותר מסתם לשון הרע ורכילות".

בביאורים ומוספים מרחיבים מעט בגדר מצוות 'מדבר שקר תרחק'. הראשונים נחלקו האם זו מצווה שנאמרה דווקא לדוינים במשפט, וכן כתב הרמב"ם, או שזו מצווה אף מחוץ לבית הדין, וכן כתוב בספר חסידים, וכן דעת החרדים, וכן כתב השו"ע.

אמנם כתב בספר יד הקטנה (דעות פ"י אות א), שאף שעיקר האזהרה של שקר היא על הדיין, משום שכאשר הדיין יטה עצמו לדברי שקר הרי הורס קיום העולם - ממילא נשמע שגם שאר ההמון ירחיקו עצמם מלשקר. וכן משמע בהעמק דבר (שמות כג, ז) וכן ביאר הגר"ה זקס (ברצונך חפצתי עשין יג).

נידון נוסף באיסור שקר - האם האיסור לשקר הוא רק בגרימת הפסד ממון לשני, או אף בסתם דברי שקר: דעת היד רמה (בב"ב



יארצייט הגאון רבי יהודה ב"ר יצחק מוועלם ר"י פורת יוסף

סיפר תלמידו של הגאון רבי יהודה מוועלם: פעם נכנסתי לביתו וראיתי את הרב יושב ומחזיק תינוק בידיו ושר עם הוריו שירי ברית מילה, וכששאלתי את הרב לאחר מכן: "מי אלו?" אמר לי הרב: "אלו - שנים רבות לא היה להם ילדים, והנה ב"ה נפקדו בן זכר" וכמה הרב שימח הורים אלו ושמח בשמחתם ממש כאילו זוהי שמחתו שלו.

(שבט יהודה עמ' קצד)

נשתדל לשמוח באמת בשמחתם של אחרים ונזכור שהטובה שה' משפיע על הזולת אינה על השבוננו.